

YANGIN YÖNETMELİĞİ-2007 ELEKTRİK TESİSATI VE SİSTEMLERİ

Yeni Yangın Yönetmeliğinin yayınlanmasından itibaren olumlu ve olumsuz görüşler yayınlamaya ve eski ile yeni yönetmeliğin karşılaştırılması yapılmaya başlandı. Bu yazıda, elektrik tesisatı ve sistemlerini ele alınmakta, eski ve yeni yönetmelik maddeleri karşılaştırılmaktadır.

1. Giriş

“Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik” 19.12.2007 günü resmi gazetenin 26735 sayılı nüshasında yayınlanarak yürürlüğe girdi ve yangın güvenliği konusunda yeni bir dönem başladı. İstenilen seviyede bir yönetmelik olmadı ama bir önceki yönetmeliğe göre çok daha iyi olduğu söylenebilir.

Yönetmeliğin yayınlanmasından sonra ilk tepki, yeni yangın yönetmeliğinde okullarda ve müzelerde yangın alarm sisteminin kaldırıldığı şeklinde basında çıkan haber oldu. Oysa 2002 yönetmeliğinde okullarda, müzelerde, kreslerde ve diğer eğitim kurumlarında yangın algılama dedektörleri zorunlu değildi. Bazı kişiler bilgi eksikliğinden dolayı başını yanlış yönlendirmiş, eskiden hiç olmayan bir maddenin kaldırıldığı yalan haberiyle yangın gibi bir konuyu siyasi polemik konusu yapmışlardır. Bu şekildeki yalan haberler, yangın algılama sistemi yapan ve satan kuruluşların zararına olmaktadır.

Algılama sistemleri, acil aydınlatma, alarm sistemleri, acil durum yönlendirmesi gibi konular yönetmeliğin 5.kısımında ele alınmıştır. Bu kısmında yer alan ve “Elektrik Tesisatı ve Sistemleri”, Kuvvetli Akım Yönetmeliği ve Elektrik İç Tesisat yönetmeliği” gibi yönetmeliklerde yer alan hususlar çıkartılarak ilgili yönetmeliklere atıf yapılmış ve Avrupa Birliği normu olan TS-EN-54 referans gösterilmiştir.

Tasarımla ilgili olarak yönetmeliğin getirdiği önemli bir husus bu yö-

netmelikte bulunmayan hususlar ile ilgili kısımdır. Bu maddede, yönetmelikte tanımlanmamış olan ve açıklık gereken hususlar hakkında, Türk Standartları, bu standartların olmaması hâlinde ise, Avrupa Standartları esas alınacağı, Türk veya Avrupa Standartlarında düzenlenmeyen hususlarda, uluslararası geçerliliği kabul edilen standartlar da kullanılacağı belirtilmektedir.

2. Otomatik Algılama Sistemi

Yeni yönetmelikte algılama sisteminin özellikleri için Avrupa Birliği normu esas alınarak yangın algılama sisteminin ve parçalarının TS EN 54'e uygun olarak üretilmesi, tasarlanması, tesis edilmesi ve işletilmesi istenmiştir.

Algılama sisteminin zorunlu olduğu binalar alan ve yükseklik kriterlerine göre sınırlandırılmıştır.

Otomatik yangın algılama ve uyarı sistemi, 2002 yönetmeliğinin 75.maddesinde;

- ◆ Tehlike sınıfı orta olan ve toplam kullanım alanı 1000 m²'yi geçen binalarda,
- ◆ İkamet amaçlı binalar dışındaki tüm yüksek binalarda,
- ◆ Yapı yüksekliği 51.50 m'den fazla olan apartman binalarında,
- ◆ Oteller, moteller, yatakhaneler misafirhaneler, hastaneler, huzur evleri, pansiyonlar ve benzeri bütün yatılan yerlerde,

zorunlu tutuluyordu. Yine eski yönetmeliğin 19.maddesinde, konutlar, ibadethaneler, hastaneler, okullar, kütüphaneler müzeler, bürolar, restoran oturma alanları, tiyatro, oditoryum ve benzeri yerler düşük tehlike sınıfında gösteriliyordu. Yani eski yönetmelikte düşük tehlike sınıfında olan ibadethanelerde, okullarda, kütüphanelerde, müzelerde, bürolarda, restoran oturma alanlarında, tiyatrolarda, oditoryumlarda ve benzeri yerlerde dedektör zorunluluğu yoktu.

Yeni yönetmeliğin 75. maddesinin 5. alt başlığında, Ek-7'de belirtilen binalardaki bütün mahallere TS EN 54-14'e göre algılayıcılar yerleştirileceği belirtilmektedir. EK-7'de verilen yükseklik ve alan değerlerinden herhangi biri verilen değeri asarsa algılama sistemi zorunludur.

Eski yönetmelikte, okullarda, kütüphanelerde, müzelerde, bürolarda, restoran oturma alanlarında, tiyatrolarda, oditoryumlarda ve benzeri yerlerde dedektör zorunluluğu yokken yeni yönetmelikte yüksekliği bir katlı olsa bile toplam kapalı alanı 5000 m²'den büyük olan okullarda, bürolarda, müzelerde ve içerisinde eğlence yeri bulunan 2000 m²'den büyük binalarda algılama sistemi

zorunlu tutulmuştur. Orta tehlike sınıfı binalar için eski yönetmelikte sadece alan sınırlaması getirilirken, yeni yönetmelikte alanı 1000 m²'den küçük olsa bile birçok mahal için dört katı geçmişse otomatik algılama sistemi istenmektedir.

Diğer taraftan, eski yönetmelikte, oteller, moteller, yatakhaneler misafirhaneler, hastaneler, huzur evleri, pansiyonlar ve benzeri bütün yatılan yerlerde alan ve kat sınırlaması bulunmazken, yeni yönetmelikte yatılan yerler konusunda geriye gidilmiş ve iki kattan yüksek olan veya 1000 m²'den büyük olan yurtlarda, otellerde, pansiyonlarda, hastanelerde ve konutlar harici bütün yatılan yerlerde mecburi tutulmuştur.

Tüm bunların ötesinde yönetmeliğin 161. maddesinde "Mevcut yapılar da algılama ve uyarı sistemi için 75. maddede belirtilen hükümler uygulanır" denilmektedir. Yani algılama sistemi mevcut binalar için de gerekli olmakta ve yapımı için bir yıl süre tanınmaktadır.

Yeni ve eski yönetmelik algılama sistemleri bakımından karşılaştırıldığında yeni yönetmelikte algılama sistemi zorunluluğu getirilen binaların çok daha genişletildiği ve eski yönetmelikten daha ileride olduğu söylenebilir.

Elbette yeni yönetmeliğin elektrik tesisatı ve sistemleri bölümünde bazı maddelerin genişletilmesi ve bazı düzeltmelerinin yapılması gerekir.

Ama, eski yönetmelikte olmadığı halde okullardan, müzelerden, bürolardan ve benzeri yerlerden algılama sistemi zorunluluğunun kaldırıldığı söyleyenlerin ya bilgi yoktur ya da vicdanı. Yangın güvenliğini maddi çıkar konusu yapılmasının ve siyasete alet edilmesinin kimseye yararı olmaz.

3. Elektrik İç Tesisatı

Yeni yönetmelikte, her türlü binada elektrik iç tesisatı, koruma teçhizatı, kısa devre hesapları, yalıtım malzemeleri, bağlantı ve tespit elemanları, uzatma kabloları, elektrik tesisat projeleri ve kuvvetli akım tesisatı; Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliğine, Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliğine, Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliğine ve ilgili diğer yönetmeliklere ve standartlara uygun olarak tesis edileceği belirtilmiştir.

Yapılan istatistiklere göre yüksek binalarda yangınların yayılmasının ana nedeni elektrik saftlarıdır. İşletmecilerden gelen şikayetlerin çoğunda da, ofis olarak kullanılan binalarda, katların kullanım amacının değişmesi nedeniyle yeni kabloların çekilerek kapatılan kat aralarının açılması ve katlar arası açık olan saft

içerisinde çok sayıda kablonun birikerek risk oluşturmasıdır. Yeni yönetmelikte, yapı yüksekliği 51.50 m'den fazla olan binalarda saft içinde busbar sisteminin bulunması zorunluluğu getirilmiştir.

Kuskuşuz tartışılacak bir maddedir ve konutlar için gerekli olmadığı söylenebilir. Bununla beraber, kat sayısının 18 olan binalar busbar sisteminin zorunlu olduğu düşünöldüğünde fazla kısıtlama olmadığı söylenebilir.

4. Yangın Uyarı Butonları

Eski yönetmeliğin 75. maddesinde yangın uyarı butonlarının yerlesimi, bir kattaki her hangi bir noktadan o kattaki her hangi bir yangın uyarı butonuna yatay erisim uzaklığı 50 m'yi geçmeyecek şekilde düzenlenecek denilirken, bu mesafe yeni yönetmelikte 60 m yapılmıştır. Bunun nedeni, merdivenler arası mesafe en fazla 120 m alındığı ve alarm butonlarının kaçış merdivenlerinin girişine konulması gerektiğindedir.

Kuskuşuz, bu asılmaması gereken en çok mesafe olduğundan, merdivenler arası mesafenin daha kısa olduğu mahallerde butonlar arası mesafenin de kısa tutulması gerekecektir.

Yeni yönetmelikte, konutlar dahil bütün yüksek binalarda, konut harici kat alanı 400 m² den fazla olan iki katlı binalarda ve kat sayısı dörtten fazla olan bütün binalarda uyarı butonları zorunlu kılınmıştır.

5. Acil Durum Aydınlatması

Eski yönetmelikte olduğu gibi yeni yönetmelikte de, bütün kaçış yolları, toplanma için kullanılan yerler, asansör ve yürüyen merdivenler, yüksek risk oluşturan hareketli makineler ve kimyasal maddeler bulunan atölye ve laboratuvarlar, elektrik dağıtım ve jeneratör odaları, merkezi batarya ünitesi odaları, pompa istasyonları, ilk yardım ve emniyet ekipmanının bulunduğu yerler, yangın uyarı butonları, yangın dolapları kapalı otoparklar ve benzeri bölümlerde, acil durum aydınlatması yapılacaktır.

Eski yönetmelikte, birinci ve ikinci derece deprem bölgelerinde, belirtilen bu yerlerin hepsinde acil aydınlatma cihazlarının bataryalı olması istenirken yeni yönetmelikte sadece kaçış koridorları ve merdivenlerinde acil aydınlatma cihazlarının kendinden bataryalı olması zorunlu tutulmuştur. Kaçış koridorları ve merdivenleri haricindeki yerlerde acil aydınlatma cihazları merkezi bataryadan veya jeneratörden beslenebilmektedir.

6. Acil Durum Yönlendirmesi

Acil durum yönlendirilmesi bölümünde fazla bir değişiklik yapılmamıştır. Yönlendirme işaretleri; yeşil zemin üzerine beyaz olarak, ilgili yönetmelik ve standartlara uygun sembolleri ve normal zamanlarda kullanılacak, çıkışlar için “ÇIKIŞ” acil durumlarda kullanılacak çıkışlar için ise, “ACİL ÇIKIŞ” yazısını ihtiva edeceği belirtilmektedir.

Diğer taraftan işaretlerin göz hizasında olması için yerden 200 cm ilâ 240 cm yüksekliğe yerleştirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

7. Sesli Ve Işıklı Uyarı Cihazları

Sesli uyarı sistemiyle ilgili olarak, eski yönetmelikte, yatak sayısı 200’den fazla olan otel, motel ve yatakhaneler ile yüksekliği 51.50 m’yi geçen konut harici tüm binalarda anons sistemi zorunlu tutuluyordu. Bu konuda en önemli değişiklik, yeni yönetmelikte bunlara ilave olarak yapı inşaat alanı 5000 m²’den büyük olan veya toplam kullanıcı sayısı 1000 kişiyi aşan topluma açık binalarda, alışveriş merkezlerinde, süper marketlerde, endüstri tesislerinde ve benzeri binalarda anons sisteminin zorunlu tutulmasıdır.

Diğer taraftan, eski yönetmelikte yüksekliği 51.50 m’den fazla olan konut harici bütün binalarda anons sistemi mecburi tutulurken yeni yönetmelikte yüksekliği 51.50 m’yi geçen konutlar dahil bütün binalarda anons sistemi mecburi tutulmuştur.

8. Sonuç

Yeni yangın yönetmeliğinde, elektrik tesisatı ve sistemleri ile ilgili diğer yönetmeliklerde olan hususlar çıkarılarak ilgili diğer yönetmeliklere atıfta bulunulmuştur. Elektrik Tesisatı Yönetmeliğinde, Kuvvetli Akım Yönetmeliğinde veya Elektrik İç Tesisat Yönetmeliğinde yapılacak değişiklikler doğrudan yangın yönetmeliğini etkileyecek, ilave edilen yeni teknolojiler ve çağdaş kurallar yangın yönetmeliğine de geçirilmiş olacaktır.

Yeni yönetmeliğin kusursuz olduğu söylenemez. Yeni yönetmelikte de eksiklikler ve hatalar var ama eskisine göre daha az. Yönetmeliğin uygulamasının takip edilmesi, uygulama ve işletme şartlarının değerlendirilmesi ve yenilenmesi gerekir. Binalarda yangın güvenliğinin sağlanması için yönetmeliklerin ve standartların çıkartılması yeterli olmaz. Halkın yangın güvenliği konusunda bilinçlendirilmesi ve bina sahiplerinin algılama sistemini kendilerinin istemesi için eğitilmesi gerekir. Bunun için algılama ve uyarı cihazlarını satan ve tesisatını kuran firmaların halkı eğitecek programlar yapmalıdır. Ne yazık ki ülkemizde bunu göremiyoruz.